

NOTA

Hervorming wetgeving inzake onbekwaamheid

Wetsontwerp 8 oktober 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en tot vereenvoudiging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek betreffende de onbekwaamheid, en van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, *Parl. St. Kamer 2017-18, nr. 54-3303*

Hoorzitting Commissie Justitie Kamer

Brussel, 6 november 2018

Dr. Ulrike Cerulus

Studiedienst Orde van Vlaamse Balies

1. Voorafgaande opmerkingen

1. De Orde van Vlaamse Balies (hierna: OVB) wil de Commissie Justitie vooreerst bedanken voor de uitnodiging tot deelname aan de bespreking van het Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake het burgerlijk recht en tot vereenvoudiging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek betreffende de onbekwaamheid, en van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid (*Parl.St. Kamer 2017-18, nr. 54-3303*).

2. Een goed ontwerp met desalniettemin een aantal aandachtspunten

2. De OVB verwelkomt de voorgestelde wijzigingen aan de wetgeving inzake de onbekwaamheid. Veelal ondersteunt zij deze, zij het dat de OVB tevens een aantal aandachtspunten wenst te signaleren. In wat hierna volgt worden de voorgestelde wijzigingen en de aandachtspunten krachtig toegelicht.

a. Vereenvoudiging en informatisering van de bestaande procedure inzake bewind¹

3. De OVB is voorstander van een vereenvoudiging en informatisering van de procedure met als doel de vermindering van de werklast voor magistraten en griffies. Het feit dat één procedure wordt voorgesteld in plaats van vier procedures verhoogt ook de transparantie en toegankelijkheid naar de rechtzoekenden toe en kan dus worden toegejuicht.

b. Invoering van een permanent evaluatiesysteem voor bewind²

4. De OVB is zeker vragende partij voor meer controle op het bewind. Op die manier wordt het bewind voor de rechtzoekenden, en voornamelijk voor de beschermde persoon, transparanter gemaakt en kan misbruik zeer snel worden opgespoord.

5. Tegelijkertijd wil de OVB de gelegenheid te baat nemen om even te signaleren dat naar haar aanvoelen de wetgever soms te veel uitgaat van het standpunt dat de bewindvoerder zijn positie misbruikt. De OVB is de mening toegedaan dat een dergelijk uitgangspunt *enerzijds* rechtvaardigt dat meer controle op het bewind wordt voorzien, waarvan zij voorstander is (cf. nr. 4), maar dat *anderzijds* een dergelijk uitgangspunt aanleiding geeft tot een (vaak ongegrond) wantrouwen bij de rechtzoekenden ten aanzien van het bewind waardoor de perceptie ervan eerder negatief wordt. Een dergelijke perceptie doet dan weer afbreuk aan het degelijke werk dat dagelijks door vele bewindvoerders wordt verricht. Bovendien durft het uitgangspunt van misbruik door bewindvoerders (soms) leiden tot een omgekeerde beweging waarbij wordt gezocht naar feiten die de premisse van het misbruik ondersteunen. Een en ander doet uiteraard geen afbreuk aan het feit dat wanneer misbruik wordt vastgesteld de OVB, zoals de wetgever, van oordeel is dat streng moet worden opgetreden.

c. Afschaffing van lijst met gezondheidstoestanden die tot een algemene onbekwaamheid kunnen leiden in termen van vermogensrechtelijke handelingen en het automatisch ontslag van een aantal plichten³

6. De OVB is van oordeel dat via deze weg meer recht wordt gedaan aan de specifieke situatie waarin de beschermde persoon zich bevindt. De rechter zal immers meer gedwongen worden tot een beoordeling van de situatie *in concreto*, en zal niet meer op algemene wijze uitspraak kunnen doen. Het komt voor dat de belangen van rechtzoekenden zodoende beter ter harte kunnen worden genomen.

In het licht van de doelstelling van de wetgever om de werklast binnen Justitie te verminderen (cf. nr. 3),⁴ durft de OVB zich evenwel de vraag te stellen of deze maatregel daaraan ten goede komt.

d. Beter evenwicht tussen autonomie en bescherming van de beschermde persoon

7. De wetgever wil via een aantal wijzigingen de autonomie van de lastgever verhogen, conform de regeling van het bewind.⁵ Zo wordt bijvoorbeeld voorgesteld om, conform met de verplichtingen van de bewindvoerder, de lasthebber te verplichten tot een overleg met de lastgever op regelmatige tijdstippen, alsook om hem te verplichten om de lastgever zoveel als mogelijk en in verhouding tot zijn begripsvermogen te betrekken bij de uitvoering van de lastgeving. Dit alles vanuit de idee dat

---

¹ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St. Kamer* nr. 54-3303/001, 8-9.

² Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St. Kamer* nr. 54-3303/001, 4 en 28.

³ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St. Kamer* nr. 54-3303/001, 28-29.

⁴ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St. Kamer* nr. 54-3303/001, 9.

⁵ Zie MvT bij art. 9 Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St. Kamer* nr. 54-3303/001, 24-25.

de buitengerechtelijke bescherming tot doel heeft om de autonomie van de beschermde persoon te verhogen. De OVB juicht deze wijzigingen toe.

e. Registratie in centraal register van bescherming van de personen⁶

8. Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp is het centraal register “*een geïnformatiseerde gegevensbank voor het beheer, de follow-up en de integrale behandeling van de procedures met betrekking tot beschermde personen. Het is een verzameling van alle stukken en gegevens inzake een rechterlijke beschermingsprocedure en vormt het platform voor de uitwisselingen tussen de rechtbank en de betrokken actoren.*”⁷ Tijdens de procedure zullen advocaten dus van dit register gebruik moeten maken.

De OVB is voorstander van de oprichting van een dergelijk centraal register omwille van de uniformiteit die daardoor wordt teweeggebracht, de transparantie en de informatisering van de procedure. Tegelijkertijd wil zij haar bezorgdheid uiten omtrent de uitwerking van het register waarbij o.a. vragen rijzen omtrent het statuut van de documenten en papieren stukken die werden neergelegd of meegedeeld aan de griffie voor de inwerkingtreding van de wijzigingen, en meer algemeen omtrent de privacy van de betrokken personen. De OVB wenst te benadrukken dat dienaangaande een duidelijk uitgewerkte en strenge regelgeving noodzakelijk is.

f. Uniforme verslaggeving en bezoldiging van de bewindvoerder⁸

9. De OVB wenst nogmaals te benadrukken dat ze voorstander is van een ruime controle door de vrederechter op het bewind middels een degelijke, uniforme verslaggeving. De afstemming en vereenvoudiging van de verslaggeving in het kader van bewind wordt dan ook warm onthaald. Dit komt de rechtzoekenden, en zeker de beschermde persoon ten goede, alsook de werking van de rechtbanken en griffies die zodoende overal te lande van een zelfde verslag gebruik kunnen maken. Ook het feit dat dossiers online worden bijgehouden komt hieraan ten goede.

De bezoldiging van de bewindvoerder hangt niet alleen af van het nazicht van het verslag maar ook van de goedkeuring ervan. Stelt de vrederechter tekortkomingen vast dan kan hij dus geen of een lagere bezoldiging toekennen. Ook kan de vrederechter de bewindvoerder een vergoeding toekennen voor zijn buitengewone ambtsverrichtingen. De OVB wenst dienaangaande op te merken dat waakzaamheid aan de dag moet worden gelegd bij de omschrijving van welke verrichtingen als ‘buitengewoon’ moeten worden beschouwd. De praktijk toont immers aan dat bepaalde vrederechters de verkoop van onroerende goederen als een gewone ambtsverrichting beschouwen, terwijl hier toch kan worden verdedigd dat sprake is van een buitengewone ambtsverrichting gelet op de aard van de verrichting, de eraan verbonden prestaties en de vereiste van een bijzondere machtiging. Tevens moet worden opgemerkt dat geen eensgezindheid bestaat omtrent de inkomsten die als basis dienen voor de bepaling van de vergoeding van de bewindvoerder, zodat ook hier waakzaamheid vereist is.

3. Besluit

---

10. De OVB is van oordeel dat een goed wetsontwerp voorligt, maar dat de wetgever oog moet hebben voor de *supra* aangehaalde aandachtspunten bij de verdere uitwerking van de tekst.

---

⁶ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St.* Kamer nr. 54-3303/001, 69-73.

⁷ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St.* Kamer nr. 54-3303/001, 10.

⁸ Zie MvT Wetsontwerp 8 oktober 2018, *Parl. St.* Kamer nr. 54-3303/001, 31-33.

